

การศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

A study on Morale in Operations of Teachers in Wang Luang-Nong

Luang Group under The Office of Nong Khai

Primary Educational Service Area 2

ชนัญชิตา พัวพวง¹

Chananchida Puapuang¹

Received: 10 มีนาคม 2563 Revised: 28 มีนาคม 2563 Accepted: 3 เมษายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ของผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 99 คน โดยศึกษา 6 ด้าน คือ ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านโอกาสความก้าวหน้าหน้าที่การงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ด้านความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับ มอบหมายและ ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale) จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี; Master Student of Education Program, Program in Educational Administration, Ratchathani University, Thailand;
e-mail : chanan-chida@outlook.co.th

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา และด้านโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

คำสำคัญ: ขวัญและกำลังใจ, ข้าราชการครู, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ABSTRACT

The purposes of this research were to study on morale in operations of teachers in Wang luang–Nong luang group under the office of Nong Khai Primary Educational Service Area 2. People for the research are 99 teachers and school principals. Six aspects were taken into consideration. These include Dominance, Opportunities for career advancement, the Relationship between super–ordinates and subordinates, the Relationship among colleagues, the satisfaction with work, and the job security. The instrument used to collect the data is the 5 rating – scale questionnaire consisting of 30 items and checklist. The consistency index value is 0.67–1.00 and the confidence of all questionnaires is 0.87. The statistical methods employed for the data analysis was the descriptive statistics. The research findings were as follows: Of the six aspects of the morale in the operation of the school teachers from highest to lowest, we found that the relationship among colleagues came top. This is followed by the job security, the dominance, the satisfaction with work, the relationship between the super–ordinates and the subordinates, and the opportunities for career advancement respectively.

KEYWORDS: Morale, Wangluang – Nongluang group, Primary Educational Service Area 2

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ขวัญและกำลังใจมีความสำคัญอย่างมากในการปฏิบัติงาน ดังนั้น นักบริหารแผนใหม่ และทฤษฎีบริหารงานบุคคลในปัจจุบัน จึงพยายามหาวิธีการในการที่ผลานจิตใจของผู้ร่วมงาน

เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานขององค์กรให้ลุล่วงไปได้และวิธีที่ได้รับความสนใจและนิยมกันมากอีกวิธีหนึ่งก็คือ “การจูงใจ” การจูงใจในการทำงานคือการสร้างส่วนประกอบในการทำงานเพื่อโน้มน้าวจิตใจให้คนมีความรู้สึกผูกพันกับงาน อยากจะทำงานทุ่มเทและเสียสละเพื่องานและหน่วยงาน การตอบสนองความต้องการของคนงานย่อมสร้างความกระตือรือร้นและกำลังใจให้เขาตั้งใจในการทำงาน ซึ่งเท่ากับเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจให้คนทำงานมีขวัญและกำลังใจดี และจูงใจที่มุ่งทำงานอย่างไม่ย่อท้อ ทั้งนี้เพราะว่าขวัญและกำลังใจของคนทำงานจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่า ความต้องการของพวกเขาเหล่านั้นได้รับการตอบสนองหรือไม่ ซึ่งความต้องการด้านจิตใจของบุคคลจะส่งผลต่อขวัญและกำลังใจโดยตรง

ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง ที่จะทำใหบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทำงานไปได้ด้วยดีเพียงใดหรือไม่ ระดับขวัญและกำลังใจของบุคคลในการปฏิบัติงานย่อมมีผลกระทบต่องานของบุคคลในองค์กร แม้ว่าขวัญและกำลังใจจะมีลักษณะเป็นนามธรรมเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น แต่ก็สามารถสังเกตได้จากการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์กร คนที่มีขวัญและกำลังใจสูงก็จะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความมุ่งมั่นเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายอยู่อย่างเต็มที่ รวมทั้งมีความตั้งใจที่จะร่วมมือปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีขวัญ และกำลังใจต่ำ หรือขวัญและกำลังใจเสียจะเป็นบุคคลที่อารมณ์ไม่ดี กระด้าง กระตือรือร้นต่อการปกครองบังคับบัญชาเกิดความท้อแท้หรือหมดกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การทำงาน และมีความรู้สึกไม่ชอบงานที่ทำ พฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การขาดความกระตือรือร้น เฉื่อยชา การเข้าทำงานช้า การเลิกงานก่อนเวลา การลาป่วยอยู่เป็นประจำ รวมทั้งการพยายามหาหนทางโยกย้าย เพื่อไปหาการทำงานในตำแหน่งอื่น อัตราการเข้าออกจากที่ทำงานเดิมน้อย ๆ ของบุคคลในองค์กร ย่อมแสดงให้เห็นถึงสภาพขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์กร อยู่ในระดับต่ำ ต้องการได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนจากผู้บังคับบัญชา

“ขวัญและกำลังใจ” ทางการศึกษาได้เข้ามาและได้รับการยอมรับเป็นอย่างดีจากผู้บริหาร เนื่องจากผู้บริหารตระหนักดีว่าทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่สุดคือคน เพราะคนคือผู้ทำงานสำเร็จหรือล้มเหลว มีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำบุคคลที่มีขวัญดีจะมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ 1) มีความกระตือรือร้นที่จะร่วมทำงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายของสถานศึกษา 2) อยู่ในระเบียบวินัยและเต็มใจที่จะทำตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ 3) มีแรงจูงใจและความสนใจในงานอย่างมาก 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 5) ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในขณะที่ นุชลี โพธิ์วรากร (2549, หน้า 2) กล่าวว่า “ขวัญ” หมายถึง กำลังใจในการต่อสู้ส่วน “กำลังใจ” หมายถึง ขวัญ

ความฮึกเหิมตั้งนั้นเมื่อรวมคำว่า “ขวัญและกำลังใจ” เข้าด้วยกันในแง่ของการปฏิบัติงานแล้ว “ขวัญและกำลังใจในการทำงาน คือสภาพจิตใจของผู้ปฏิบัติงาน เช่น ความรู้สึกหรือความนึกคิดที่ได้รับอิทธิพลแรงกดดันหรือสิ่งเร้าจากปัจจัยสภาพแวดล้อมในองค์กรที่อยู่รอบตัวเขาและจะมีปฏิกิริยาโต้กลับคือพฤติกรรมในการทำงานซึ่งมีผลโดยตรงต่อผลงานของบุคคลนั้น (ปรียาพร วงศอนุตรโรจน์ 2547, หน้า 3)

โรงเรียนบ้านหนองวัวซุม เป็นโรงเรียนรัฐบาลขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวนนักเรียน 79 คน และมีข้าราชการครูจำนวน 5 คน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนล้วนมีภาระงานที่มากเท่าๆ กับโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ที่มีจำนวนบุคลากรมากกว่า ข้าราชการครูต้องรับภาระงานอื่นมากกว่างานสอนทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง นักเรียนเสียโอกาสในการได้รับความรู้อย่างเต็มที่ ครูถูกตำหนิในการจัดการเรียนการสอนไม่ได้คุณภาพทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงานทุกๆ ที่ตั้งใจทำงานอย่างเต็มสุดกำลังความสามารถ (สพป. หนองคาย เขต 2, 2560)

ข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เป็นบุคลากรที่ต้องประสบปัญหาหลายประการ อาทิ เช่น ค่าครองชีพสูงแต่มีรายได้ไม่เพียงพอในการดำรงชีพอย่างเหมาะสมกับหน้าที่รับผิดชอบ มีภาระหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม และโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่ รวมทั้งการไม่ปฏิบัติหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาเกิดความท้อแท้หรือหมดกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การงาน และมีความรู้สึกไม่ชอบงานที่ทำ พฤติกรรมต่างๆ เช่น การขาดความกระตือรือร้น เฉื่อยชา การเข้าทำงานช้า การเลิกงานก่อนเวลา การลาพัก ลาป่วยอยู่เป็นประจำ รวมทั้งการพยายามหาหนทางโยกย้าย เพื่อไปหาการทำงานในตำแหน่งอื่น อัตราการเข้าออกจากที่ทำงานเดิมบ่อย ๆ ของบุคคลในองค์กร ย่อมแสดงให้เห็นถึงสภาพขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์กร อยู่ในระดับต่ำ ต้องการได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนจากผู้บังคับบัญชา (สพป. หนองคาย เขต 2, 2560)

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จึงมีความสนใจศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยจะทำการศึกษา องค์ประกอบของขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการปกครองบังคับบัญชา 2. ด้านโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การ

งาน 3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา 4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน 5. ด้านความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย 6. ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อทำการศึกษาระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 และเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประกอบการวางแผนพัฒนาปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริม ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานแก่หน่วยงานและเป็นแนวทางในการพัฒนาครูในสถานศึกษาเกี่ยวกับการสร้างขวัญและกำลังใจให้มีความเป็นธรรม ตรงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพราะถ้าครูมีความสุข ครูก็จะสามารถใช้ศักยภาพในตัวเอง ถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูจำนวน 99 คน จากทั้งหมด 11 โรงเรียน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของผู้บริหาร และข้าราชการครู

ตัวแปรตาม คือ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง คือ 1. ด้านการปกครองบังคับบัญชา 2. ด้านโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน 3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา 4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน 5. ด้านความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายและ 6. ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมด 99 คน จากทั้งหมด 11 โรงเรียน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภทแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (แบบ Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการปกครองบังคับบัญชา	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน	จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย	จำนวน 5 ข้อ
6. ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน	จำนวน 5 ข้อ

โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนแบบสอบถาม มีดังนี้

5	หมายถึง	ขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองตามเวลาที่กำหนด ได้แบบสอบถาม จำนวน 99 ฉบับ และตรวจสอบความสมบูรณ์แบบสอบถามปรากฏว่าสมบูรณ์ จำนวน 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.91

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ครบทุกด้านแล้วนั้น ได้นำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่ และร้อยละ แล้วประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ นำแบบสอบถามที่ได้คะแนนแล้วไปวิเคราะห์ตามระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 นำข้อมูลมาแปรค่าเฉลี่ย ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อระดับ ขวัญและกำลังใจในการที่มีต่อปฏิบัติงาน ได้แปลระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ โดยการหาความกว้างของอันตรภาค ดังนี้

เกณฑ์ในแปลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของตัวแปรต่าง ๆ

$$\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด} = 5 - 1 = 0.8$$

ดังนั้น จึงแปลความหมายของข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์โดยคะแนนเฉลี่ยตามแนวทาง ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2552, หน้า 53-54)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีขวัญและกำลังใจระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีขวัญและกำลังใจระดับสูงมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีขวัญและกำลังใจระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีขวัญและกำลังใจระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีขวัญและกำลังใจระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 90 คน โดยแจกแจงความถี่ และร้อยละตามลำดับพบว่า บุคลากรครูของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน รองลงมาด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงานด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการปกครองบังคับบัญชาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารของหน่วยงานเป็นไปตามขั้นตอนและหลักการบริหารที่ดี และการบริหารของหน่วยงานมีแผนการปฏิบัติที่เหมาะสม รองลงมาคือผู้บังคับบัญชายอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในระดับมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บังคับบัญชามีความเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง/เท่าเทียมกัน

2.2 ด้านโอกาสในด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หน่วยงานมีการส่งเสริมให้พนักงานศึกษาต่อเพื่อปรับวุฒิการศึกษา รองลงมาผู้บังคับบัญชาให้การส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติระดับมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือการเลื่อนตำแหน่งในหน่วยงานขึ้นอยู่กับการรู้ความสามารถมากกว่าความพอใจของผู้ใต้บังคับบัญชา

2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีผู้บังคับบัญชาให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมาคือผู้บังคับบัญชาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อทราบถึงความทุกข์ร้อนของผู้ใต้บังคับบัญชาในระดับมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บังคับบัญชาให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติงานและคอยให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน

2.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้เกียรติในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน รองลงมาคือหากมีโอกาสจะให้ความช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เพื่อนร่วมงานในหน่วยงานมีการรับฟังปัญหาและปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการทำงาน

2.5 ด้านความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย โดยรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพร้อมที่จะร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานเป็นทีมและยอมรับผลที่ได้

จากการปฏิบัติงานนั้น รองลงมาคือการได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีระดับมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความพอใจกับปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย และเหมาะสมกับความสามารถ

2.6 ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความพอใจกับเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับจากหน่วยงาน รองลงมาคือมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในหน่วยงานระดับมากค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความภาคภูมิใจในหน้าที่การงาน

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรมากที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน รองลงมาด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน น้อยที่สุด คือ ด้านโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิริศร เปรื่องเวทย์ (2549 หน้า บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจของข้าราชการทหารชั้นประทวน และลูกจ้างที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษากรณีโรงเรียนสื่อสารทหารเรือ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการทหารชั้นประทวนและลูกจ้างสังกัดโรงเรียนสื่อสาร กรมสื่อสารทหารเรือ มีสภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในภาพโดยรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ขวัญและกำลังใจสูงที่สุดในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำนาญ สมหาญวงศ์ (2554 หน้า บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจภูธรเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจภูธรเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อันดับท้ายที่สุดคือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และมีความแตกต่างกันคือ อันดับหนึ่ง คือ คุณลักษณะด้านความสำเร็จของงาน รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ตะวัน ศิลป์ประกอบ (2551 หน้า บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัด

ชลบุรี มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือ ด้านโอกาสในด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน แตกต่างกันไปเมื่อพิจารณารายด้าน โดยด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ด้านการปกครองบังคับบัญชา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน พบว่า ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีการให้เกียรติในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิริศร เปรื่องเวทย์ (2549 หน้า บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจของข้าราชการทหารชั้นประทวน และลูกจ้างที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษากรณีโรงเรียนสื่อสารทหารเรือ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการทหารชั้นประทวนและลูกจ้างสังกัดโรงเรียนสื่อสาร กรมสื่อสารทหารเรือ มีสภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในภาพโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

2. ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน พบว่า ระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความพอใจกับเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับจากหน่วยงาน รองลงมาคือมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำนาญ สมหาญวงศ์ (2554 หน้า บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจภูธรเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจภูธรเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านโอกาสในด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน พบว่า โอกาสที่จะก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน การพิจารณาความดีความชอบมีความ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือการเลื่อนตำแหน่ง ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถมากกว่าความพอใจของผู้ใต้บังคับบัญชา ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพและมีโอกาสก้าวหน้าเป็นผู้บริหารของหน่วยงานในอนาคตและส่งเสริมสนับสนุนให้ท่านมีความรู้ความเชี่ยวชาญในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิริศร เปรื่องเวทย์ (2549 หน้า บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่องการศึกษาขวัญและกำลังใจของข้าราชการทหารชั้นประทวน และลูกจ้างที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษากรณีโรงเรียนสื่อสารทหารเรือ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการทหารชั้นประทวน

และลูกจ้างสังกัดโรงเรียนสื่อสาร กรมสื่อสารทหารเรือ มีสภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในภาพโดยรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

4. ด้านความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย พบว่า ความรู้สึกที่ดีที่มีต่อปริมาณงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและเหมาะสมกับความสามารถ ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี มีความชัดเจนที่ตรงกับตำแหน่งหน้าที่ในสายงานอันก่อให้เกิดความรู้สึกรับรู้ความต้องการที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ต่อไปให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ตะวัน คิลป์ประกอบ (2551 หน้า บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง

5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา พบว่า ความต้องการให้ผู้บังคับบัญชามีความสนิทสนมเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา และไว้วางใจในการปฏิบัติงานคอยให้คำแนะนำในเรื่องการปฏิบัติงาน ช่วยเหลือแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อทราบถึงความทุกข์ร้อนและมีความเป็นธรรมทั้งในเรื่องหน้าที่การงานและเรื่องส่วนตัว และสนับสนุนและส่งเสริมความก้าวหน้าให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความสามารถและมีความเพียรพยายามด้วยระบบคุณธรรม การมีเหตุผล โดยรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสอดคล้อง ตะวัน คิลป์ประกอบ (2551 หน้า บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง

6. ด้านการปกครองบังคับบัญชา พบว่า การบริหารงานของในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เป็นไปตามขั้นตอนและหลักการบริหารที่ดี ผู้บังคับบัญชามีความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ที่ถูกต้องเหมาะสมและยุติธรรม มีแผนการปฏิบัติที่เหมาะสมตามสายบังคับบัญชา มีความเอาใจใส่แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึงและ เท่าเทียมกัน และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำนาญ สมหาญวงศ์ (2554 หน้า บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจภูธรเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ขวัญ

และกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ชั้นประทวน สถานีตำรวจภูธรเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการปกครองบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาควรเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง/เท่าเทียมกัน และมีความเอาใจใส่แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชา

1.2 ด้านโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ผู้บังคับบัญชาควรมีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือการเลื่อนตำแหน่งในหน่วยงานขึ้นอยู่กับการรู้ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาควรให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติงานและคอยให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในหน่วยงานควรการรับฟังปัญหาและปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการทำงาน ให้เกียรติในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกันพร้อมทั้งร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานเป็นทีมและยอมรับผลที่ได้จากการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน

1.5 ด้านความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้บังคับบัญชาควรมีการบริหารจัดการมอบหมายงานตามความถนัดและมีความเหมาะสมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความพอใจกับปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายและเหมาะสมกับความสามารถ

1.6 ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาควรทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความภาคภูมิใจในหน้าที่การงาน รู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาในการปฏิบัติงาน และมีความภาคภูมิใจในหน้าที่การงานพอใจกับเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความมั่นคงไม่ถูกให้ออกง่าย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

2.2 ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายวังหลวงหนองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ชำนาญ สมหาญวงศ์ (2554). *ศึกษาเรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สถานีตำรวจภูธรเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย*. ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ตะวัน คิลป์ประกอบ. (2551). *ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นุชลี โพธิ์วรากร. (2549). *พฤติกรรมผู้นำความพึงพอใจในการทำงานและขวัญกำลังใจในการทำงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ย่านถนนราชดำริกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ : 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม.
- พิริศร เป็รื่องเวทยา. (2549). *ขวัญกำลังใจของข้าราชการทหารชั้นประทวนที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ : ศึกษากรณีโรงเรียนสื่อสารทหารเรือ*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารทั่วไป, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542.